

Форум судија Србије - Forum of Judges of Serbia

Министарство правде формирало је радну групну за припрему измена закона у области правосуђа у циљу усклађивања са препорукама Венецијанске комисије. Форум судија Србије доставља свој предлог

ПРЕДЛОГ ОДРЕДБЕ ЗАКОНА О СУДИЈАМА КОЈА СЕ ОДНОСИ НА МОГУЋНОСТ ПОНОВНОГ ИЗБОРА ПРЕДСЕДНИКА СУДА.

Ова одредба би гласила:

Председник суда бира се на мандаџ од 5 година и не може биџи љоново биран на исту функцију у истом суду.

Изузетно од сџава 1. овог члана, у судовима који имају до 20 судија, исто лице може биџи љоново изабрано за љредседника џоог суда на још један мандаџ, љог следећим кумулативним условима:

1. да је у љреџходном мандаџу осџварио нарочито усџешне резулџаџе.

2. да љосџоји љоџреба за обезбеђивањем конџинуиџеџа у љурављању судом;

3. да у љосџуџку избора није љријављен довољан број кандидата који исџуњавају услове за избор или да ниједан од љријављених кандидата не осџварује боље резулџаџе у односу на кандидата који се љоново бира;

У судовима који имају више од 20 судија, љредседник суда не може биџи љоново биран на исту функцију.

Одлука љоновном избору љредседника суда мора да садржи разлоџе за љримену изузетка из сџава 2. овог члана.

Образложење

Предложеном одредбом уређује се трајање и могућност поновног избора председника суда, полазећи од потребе да се обезбеди равнотежа између независности судске власти и ефикасног управљања судовима.

Основно правило које се уводи јесте да председник суда не може бити поново биран на исту функцију у истом суду. Ово решење у складу је са препорукама Венецијанска комисија, која у свом мишљењу истиче да би фиксни мандати председника судова, по правилу, требало да буду необновљиви, како би се смањио ризик од непримереног утицаја на носиоце правосудних функција и очувала њихова институционална независност.

Истовремено, предлог предвиђа уско дефинисан изузетак за судове са мањим бројем судија (до 20), у којима је дозвољен поновни избор председника суда на још један мандат, али искључиво под кумулативно прописаним и строго ограниченим условима. Овакво решење такође је у складу са ставом Венецијанска комисија да одступања од правила необновљивости мандата могу постојати само у ограниченим и изузетним околностима.

Увођењем кумулативних услова за поновни избор обезбеђује се да се овај изузетак примењује рестриктивно и само када је то објективно оправдано. Посебно се истиче:

- потреба да кандидат остварује нарочито успешне резултате у претходном мандату, утврђене на основу објективних и унапред прописаних критеријума;
- постојање образложене потребе за континуитетом у управљању судом;
- недостатак адекватних алтернативних кандидата у конкретном поступку избора;
- обавеза доношења посебно образложене одлуке.

На овај начин се спречава да изузетак прерасте у правило и истовремено јача транспарентност и одговорност у поступку избора.

Додатно, предлог уводи апсолутну забрану поновног избора председника суда у судовима са више од 2 судија. Ово решење заснива се на процени да у већим судовима, због њихове организационе сложености, значаја и већег утицаја који функција председника суда носи, постоји повећан ризик од спољног или хијерархијског утицаја, те је неопходно обезбедити строжу примену принципа ротације на руководећим функцијама.

Одредбом се такође наглашава улога Високог савета судства као органа надлежног за избор председника судова, уз обавезу да свака одлука, а нарочито она којом се

примењује изузетак, буде детаљно и јасно образложена. Тиме се додатно осигурава контрола законитости и спречава арбитрарност у одлучивању.

Предложено решење, посматрано у целини, обезбеђује:

- доследно поштовање међународних стандарда у области независности правосуђа;
- увођење јасно ограничених и контролисаних изузетака;
- прилагођавање нормативног оквира реалним потребама функционисања мањих судова.

На тај начин постиже се баланс између принципа независности и потребе за ефикасним и стабилним управљањем судовима, у складу са релевантним препорукама Венецијанска комисија.

ПРЕДЛОГ У ПОГЛЕДУ МРЕЖЕ СУДОВА

У погледу измене мреже судова предлажемо покретање свеобухватне анализе од стране Високог савета судства.

Имајући у виду да је Венецијанска комисија јасно истакла да је Високи савет судства најпозванији орган да иницира и обликује промене у мрежи судова, неопходно је да ова институција преузме водећу улогу у изради свеобухватне анализе.

Та анализа треба да буде заснована на јасним, објективним и мерљивим критеријумима, укључујући:

- број становника и демографске трендове;
- оптерећеност судова (прилив предмета, заостатак, ефикасност решавања);
- доступност судова грађанима (укључујући време путовања и географске специфичности);
- потребу за специјализацијом судија;
- економску одрживост предложених решења;
- пројекције будућег оптерећења засноване на поузданим подацима;
- анализу узрока постојећих проблема у функционисању судова.

Морају се размотрити о алтернативне мере. У складу са ставовима Венецијанске комисије, анализа не сме бити усмерена искључиво на територијалну реорганизацију, већ мора обухватити и разматрање алтернативних мера, као што су:

- јачање кадровских и техничких капацитета постојећих судова;
- прерасподела ресурса и предмета;
- унапређење унутрашње организације рада;
- даље увођење специјализације.

Нужно је да се обезбеди транспарентан процес. Неопходно је да резултати анализе буду јавно доступни, како би се омогућила стручна и општа јавна расправа. Ово укључује објављивање података, методологије и закључака на којима се заснивају евентуалне будуће измене.

Након спроведене анализе, евентуалне измене мреже судова треба да буду предложене од стране Високог савета судства и разматране у редовном законодавном поступку, а не по хитној процедури, како би се обезбедила пуна институционална и демократска контрола.

Сматрамо да је, у складу са препорукама Венецијанске комисије неопходно обезбедити да свака измена мреже судова буде резултат темељне, стручне и транспарентне анализе. Само такав приступ може довести до одрживих решења која ће унапредити ефикасност, доступност и независност правосудног система.